

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Władze lokalne i regionalne chroniące środowisko morskie

(2021/C 300/08)

Sprawozdawczyni: Emma NOHRÉN (SE/Zieloni), wiceburmistrzynie gminy Lysekil
Dokument źródłowy: Prezydencja portugalska w Radzie UE

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje wniosek prezydencji portugalskiej w Radzie UE o sporządzenie opinii w sprawie roli władz lokalnych i regionalnych w ochronie środowiska morskiego.
2. Jest głęboko zaniepokojony, że do 2020 r. środowisko morskie UE nie osiągnęło dobrego stanu zgodnie z wymogami dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej i mimo zaangażowania UE w Konferencję ONZ na temat Oceanu w 2017 r.
3. Przypomina, że zdrowe morza mają kluczowe znaczenie dla planety pod względem życiodajnych funkcji, takich jak produkcja tlenu, regulacja klimatu, produkcja żywności i wiele innych usług ekosystemowych.
4. Odnotowuje, że wybrzeża są najgęściej zaludnionymi obszarami w UE i są również zamieszkiwane przez wiele różnych organizmów. By rosnąć i się rozwijać, ryby potrzebują tarlisk i żerowisk w tych wrażliwych ekosystemach morskich. Jest zaniepokojony o stada ryb, w tym o stada eksploatowane w celach handlowych, gdyż rośnie presja rozwoju obszarów miejskich i turystyki na wybrzeżach.
5. Ostrzega, że stan wybrzeży i mórz Unii ulega dalszemu pogorszeniu ze względu na presję związaną ze zmianą klimatu i zakwaszaniem oceanów, które zmieniają właściwości fizyczne i chemiczne mórz, zbliżając się do poziomów krytycznych planety, na których zachodzą nieodwracalne zmiany w ekologicznych warunkach życia na Ziemi.
6. Popiera cele i założenia dotyczące ochrony różnorodności biologicznej zawarte w Europejskim Zielonym Ładzie i unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030. Zwraca uwagę, że należy lepiej zobrazować i podkreślić istotną rolę oceanów dla UE. Nalega, by w swym planie działania, który ma zostać opublikowany do 2021 r. ⁽¹⁾, Komisja uwzględniła jasne i wymierne cele wraz z towarzyszącymi im terminami z myślą o ochronie zasobów rybnych i ekosystemów morskich zgodnie z globalnymi ramami polityki w zakresie różnorodności biologicznej na okres po 2020 r. przyjętymi przez Konferencję Stron Konwencji o różnorodności biologicznej ONZ COP15. Przypomina, że w proponowanych rozwiązaniach należy odpowiednio uwzględnić kluczową rolę naszych oceanów i wybrzeży w strategiach łagodzenia zmiany klimatu i dostosowywania się do niej ⁽²⁾.
7. Podkreśla, że 94 % obywaterek i obywateli UE uważa, że ochrona środowiska jest ważna ⁽³⁾, co pokazuje, że w publicznym procesie decyzyjnym na wszystkich szczeblach trzeba w pełni, w sposób systematyczny i międzysektorowy, uwzględnić ochronę środowiska.

⁽¹⁾ COM(2020) 380 final.

⁽²⁾ Jak podkreślono w specjalnym raporcie IPCC „Ocean and Cryosphere in a Changing Climate” [Ocean i kriosfera w zmieniającym się klimacie].

⁽³⁾ (KE, 2017b), sprawozdanie Europejskiej Agencji Środowiska 17/2019: Marine messages II [komunikaty z akwenów morskich II].

8. Uważa, że pandemia i związane z nią ograniczenia jeszcze wydatniej pokazują znaczenie przyrody dla rekreacji, zdrowia i dobrostanu psychicznego. Zaznacza, że w odbudowie gospodarki trzeba w pełni uwzględnić prawdziwą wartość przyrody i różnorodności biologicznej poprzez plany ekologicznej odbudowy i zwiększania odporności. Podkreśla, że inwestycje w środowisko morskie mogą przynieść krótkoterminowe korzyści społeczno-gospodarcze oraz średnio- i długoterminowe korzyści dla środowiska m.in. poprzez aktywną odbudowę ekosystemów morskich, zwiększenie zasięgu zdalnego monitorowania elektronicznego (REM) i powstrzymanie zanieczyszczenia tworzywami sztucznymi u źródła⁽⁴⁾.

9. Podkreśla, że pomyślnie przywrócenie różnorodności biologicznej oraz powstrzymanie degradacji środowiska wymagają stworzenia prawdziwej gospodarki o obiegu zamkniętym opartej na odpowiedzialnej produkcji oraz jasnych celach w zakresie ponownego wykorzystania towarów, ograniczenia konsumpcji i recyklingu materiałów, które znacznie zmniejszyłyby użycie nowych surowców. Jest głęboko przekonany, że należy wspólnie stawić czoła powiązanim kryzysom w dziedzinie klimatu, różnorodności biologicznej i wykorzystania zasobów.

10. Podkreśla, że podejście ekosystemowe oraz zasada ostrożności i zasada „zanieczyszczający płaci” stanowią podstawę polityki UE regulującej prawodawstwo UE w dziedzinie środowiska morskiego.

11. Jest zdania, że nadszedł czas na podjęcie działań zarówno poprzez rozwiązywanie problemów strukturalnych związanych z wdrażaniem dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej, jak i zapoczątkowanie inicjatyw, które mogą uwolnić niewykorzystany potencjał władz lokalnych i władz szczebla niższego niż krajowy w zakresie ochrony środowiska morskiego UE.

Poprawa wdrażania dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej przy udziale władz lokalnych i regionalnych

12. Zwraca uwagę, że wiele strategii politycznych i decyzji podejmowanych przez władze szczebla lokalnego lub niższego niż krajowy w zakresie planowania i udzielania zezwoleń na działalność człowieka, taką jak budownictwo miejskie, projekty transportowe, oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, produkcja przemysłowa, rolnictwo, produkcja energii itp., ma wpływ – bezpośrednio lub pośrednio – na jakość wody, mórz i różnorodność biologiczną mórz zarówno na obszarach przybrzeżnych, jak i na morzu. Dlatego też we wszystkich publicznych modelach decyzyjnych trzeba uwzględnić ochronę środowiska. Zaznacza, że zielone zamówienia publiczne mogą odgrywać kluczową rolę, pomagając społecznościom i regionom w osiągnięciu zasobooszczędności i zrównowazenia środowiskowego.

13. Wyraża uznanie dla wielu gmin i regionów, które już ze sobą współpracują w zakresie szeregu skutecznych środków mających na celu poprawę stanu środowiska morskiego, i oczekuje, że państwa członkowskie w pełni uwzględnią te wysiłki i włączą je do planowania i oceny krajowych strategii w zakresie środowiska morskiego. Przypomina, że państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie ciągłości, koordynacji i współpracy w ramach swoich strategii dotyczących środowiska morskiego w celu wzmocnienia i poprawy koordynacji wertykalnej między władzami krajowymi, lokalnymi i władzami szczebla niższego niż krajowy.

14. Odnotowuje, że wiele gmin i regionów nie jest świadomych swojego prawa do działania ani obowiązków związanych z wdrażaniem dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej. Wnosi, by każde państwo członkowskie oceniło swe procedury wprowadzone z myślą o realizacji celów tej dyrektywy oraz wyjaśniło zakres odpowiedzialności różnych organów decyzyjnych i poinformowało je o nim w celu zapewnienia skuteczności strategii.

15. Podkreśla potrzebę uznania roli władz lokalnych i władz szczebla niższego niż krajowy we wdrażaniu dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej. Apeluje, by Komisja zaproponowała dla państw członkowskich zasady włączenia tych władz w proces konsultacji oraz w proces określania, opracowywania i planowania środków, wyjaśniania zakresu odpowiedzialności oraz krzewienia większego zaangażowania i poczucia współodpowiedzialności wśród władz lokalnych i regionalnych.

16. Dostrzega gotowość przedsiębiorstw do wsparcia wymiernych projektów odbudowy środowiska. Podkreśla znaczenie ciągłości i długofalowej wizji w strategii morskiej, również na szczeblu lokalnym. Jest zdania, że wytyczenie jasnego i przejrzystego kierunku strategii morskiej oferuje przedsiębiorstwom możliwości inwestowania.

⁽⁴⁾ Zob. https://www.birdlife.org/sites/default/files/turning_the_tide_june2020_1.pdf.

17. Odnotowuje wysiłki Komisji zmierzające do harmonizacji norm, procesów, wartości progowych i sprawozdawczości związanej z wodą i różnorodnością biologiczną zgodnie z różnymi przepisami UE między państwami członkowskimi, a także z państwami sąsiadującymi spoza UE.

18. Popiera dalszą współpracę z regionalnymi konwencjami morskimi. Podkreśla, że zasadnicze znaczenie ma wspólna regionalna koncepcja tego, czym jest dobry stan środowiska. Jest głęboko przekonany, że zharmonizowane podejście i zsynchronizowana sprawozdawczość ostatecznie stworzą synergie i umożliwią oszczędność zasobów. Apeluje do państw członkowskich, by poparły dążenie do zharmonizowanego i solidnego systemu gromadzenia danych i się w niego zaangażowały.

19. Podkreśla, że długoterminowe serie danych mają kluczowe znaczenie dla odkrycia powolnych zmian w środowisku, śledzenia czynników powodujących degradację ekosystemów oraz oceny działań i środków.

20. Zaleca, by państwa członkowskie włączyły gminy i regiony przybrzeżne posiadające wiedzę lokalną w gromadzenie i ocenę danych. Opowiada się za zachowaniem otwartości na naukę obywatelską.

21. Wyraża uznanie dla Komisji, która udostępniła publicznie portal dotyczący środowiska morskiego WISE⁽⁵⁾, zawierający m.in. informacje na temat statusu każdego deskryptora zgodnie z danymi przekazanymi przez państwa członkowskie, które powinny bezzwłocznie poprawić elektroniczne raportowanie.

22. Jest świadomy, że pierwszy cykl wdrożenia dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej to skomplikowany proces i wyzwanie, lecz podkreśla, że bez określenia wartości progowych oraz jasnych, ambitnych i wymiernych celów nigdy nie uda się poczynić postępów. Dlatego też nalega, by bezzwłocznie wytyczono takie cele.

23. Zaznacza, że osiągnięcie celów dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej jest całkowicie zależne od pomyślnego wdrożenia ramowej dyrektywy wodnej i dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych. Zwraca się więc do Komisji o zbadanie, w jaki sposób można poprawić koordynację i spójność między dyrektywami, oraz o zaproponowanie państwom członkowskim wytycznych dotyczących sposobu koordynacji wdrażania dyrektyw.

24. Dostrzega potrzebę zachowania spójności w zarządzaniu obszarami morskimi między różnymi zainteresowanymi stronami. Podkreśla, że podejście ekosystemowe jest podstawą wdrażania dyrektywy w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich z myślą o egzekwowaniu decyzji dotyczących zarządzania wspomagających osiągnięcie dobrego stanu środowiska.

Wykorzystanie potencjału władz lokalnych i regionalnych

25. Proponuje, by społeczności nadbrzeżne i regiony przybrzeżne wykorzystały szansę na ożywienie lokalnej gospodarki, stworzenie nowych miejsc pracy, a także na poprawę stanu wód przybrzeżnych, przeznaczając Europejski Fundusz Morski i Rybacki, LIFE i inne fundusze UE na środki i projekty przyczyniające się do realizacji celów ramowej dyrektywy w sprawie strategii morskiej.

26. Zwraca uwagę, że wyniki działań wdrażanych lokalnie muszą zostać uwzględnione w ocenie krajowej strategii morskiej. Podkreśla, że środki powinny mieć charakter długofalowy, ponieważ uzyskanie wyników wymaga czasu ze względu na powolną odbudowę środowiska morskiego. Przypomina, że należy zapewnić środki finansowe na przeprowadzenie właściwej oceny długoterminowej.

27. Odnotowuje, że turystyka jest jednym z głównych sektorów gospodarki w regionach przybrzeżnych. Zaznacza, że zrównoważona turystyka musi być postrzegana całościowo, z uwzględnieniem również dobrostanu lokalnych mieszkańców i życia pod wodą.

28. Zwraca uwagę, że spowodowane przez turystykę odpady z tworzyw sztucznych i hałas podwodny mogą mieć największy wpływ na zwierzęta morskie i w związku z tym podkreśla znaczenie ochrony przyrody i życia morskiego, które są głównymi atutami wybrzeża. Zachęca społeczności nadbrzeżne do propagowania takich idei jak ciche zatoki do uprawiania kajakarstwa lub strefy wolne od łodzi motorowych, które to idee łączą dobrostan lokalnych mieszkańców z dobrostanem podwodnych form życia.

⁽⁵⁾ <https://water.europa.eu/marine>

29. Zauważa, że zróżnicowane pod względem środowiskowym opłaty portowe mogą być skutecznym sposobem na poprawę stanu środowiska w regionach przybrzeżnych oraz na zmniejszenie emisji do powietrza i wody, jak również na ograniczenie odpadów i hałasu.

30. Wzywa do konsultowania się z gminami nadbrzeżnymi i regionami przybrzeżnymi w sprawie decyzji dotyczących szlaków żeglugowych.

31. Uważa, że połączone lądowe/morskie obszary chronione, którymi się dobrze zarządza, mogą poprawić ochronę wrażliwych stref przejściowych między środowiskiem lądowym a morskim i jednocześnie zwiększyć atrakcyjność regionów przybrzeżnych jako ośrodków rekreacji i zrównoważonej turystyki.

32. Zwraca uwagę, że społeczności i regiony śródlądowe są również zależne od oceanów pod względem funkcji podtrzymujących życie oraz dla zapewnienia żywności, rekreacji, transportu, energii itp., a jednocześnie odpowiadają za zanieczyszczenia występujące na początkowym etapie.

33. Zachęca gminy i regiony do podjęcia własnych inicjatyw i nawiązania wzajemnej współpracy, również na szczeblu transgranicznym, oraz z regionami śródlądowymi w celu wytypowania i opracowania rozwiązań konkretnych problemów, takich jak: zanieczyszczenie tworzywami sztucznymi, nadmiar składników odżywczych, zanieczyszczony wpływ powierzchniowy, nadmierny ruch jednostek pływających itd. Przypomina, że dostępne są fundusze UE na wsparcie takich inicjatyw.

34. Wyraża gotowość do poparcia wszelkich inicjatyw podejmowanych w celu utworzenia platformy „Miasta UE na rzecz zdrowych oceanów”, która umożliwi miastom UE wspólne zajęcie się przyczynami utraty różnorodności biologicznej mórz i degradacji środowiska morskiego.

35. Zwraca uwagę, że interakcje między lądem a morzem oraz wzajemne powiązania między różnymi nurtami polityki to złożone kwestie związane z ochroną środowiska morskiego, co stanowi wyzwanie dla większości władz lokalnych i władz szczebla niższego niż krajowy, które mają ograniczone możliwości, zasoby ludzkie i środki finansowe oraz niewiele czasu.

36. Jest głęboko przekonany, że zapewnienie władzom lokalnym i władzom szczebla niższego niż krajowy wsparcia w zakresie dzielenia się wiedzą, pomocy technicznej i zasobów może uwolnić niewykorzystany potencjał ambitniejszych działań i środków na szczeblu niższym niż krajowy z myślą o skuteczniejszym wdrażaniu dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej.

37. Proponuje wykorzystanie odpowiednich funduszy UE i założenie akademii oceanicznej UE prowadzącej działania popularyzatorskie i składającej się z młodych naukowców i naukowców ze wszystkich państw członkowskich posiadających dobre umiejętności komunikacyjne, którzy we współpracy z uniwersytetami dostarczaliby inspiracji i stale rozpowszechnialiby nową wiedzę i informacje na temat znaczenia zdrowych oceanów, powiązań między środowiskiem morskim a innymi strategiami politycznymi, możliwych środków i najlepszych praktyk.

38. Wnosi, by Komisja realizowała zasadę pomocniczości i powołała grupę zadaniową ds. europejskiej różnorodności biologicznej mórz 2030 skupiającą operacyjnych kierowników projektów środowiskowych. Służyliby oni pomocą szczeblowi niższemu niż krajowy, umożliwiając inicjowanie dobrowolnych projektów i środków rozwiązujących konkretny problem na szczególnym podobszarze morskim lub obszarze lądowym. Proponuje, by grupa zadaniowa mogła pomagać regionom współzarządzającym w nabyciu odpowiednich umiejętności przez zakontraktowanie ekspertek i ekspertów, a także zapewnić wsparcie operacyjne w planowaniu i organizacji oraz doradztwo w zakresie projektów i sposobów ubiegania się o finansowanie ze środków UE.

Dziedziny, w których UE musi zapewnić równe warunki działania

39. Z zadowoleniem przyjmuje cele strategii „od pola do stołu” dotyczące ograniczenia pestycydów i składników odżywczych oraz zauważa, że jednym z głównych źródeł eutrofizacji w morzach UE są nawozy rolnicze. Uważa, że nowe cele muszą zapewniać zrównoważenie środowiskowe, gospodarcze i społeczne.

40. Podkreśla znaczenie, jakie dla środowiska morskiego ma skuteczne wdrożenie ambitnego unijnego planu działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby, który ma zostać opublikowany w maju 2021 r.

41. Ma świadomość, że azot i fosfor jako składniki odżywcze są podstawowymi surowcami oraz że fosfor znajduje się w unijnym wykazie surowców krytycznych. Został poinformowany, że składniki odżywcze mogą być skutecznie poddawane recyklingowi z oczyszczania ścieków i mogą zastąpić surowce pierwotne pochodzące z wydobywania. Postuluje, by Komisja zaproponowała przepisy UE dotyczące zobowiązań kwotowych odnośnie do składników odżywczych pochodzących z recyklingu w nawozach wprowadzanych do obrotu w UE.

42. Zdecydowanie popiera propozycję Komisji dotyczącą stworzenia spójnej sieci skutecznie zarządzanych, chronionych obszarów morskich obejmujących 30 % mórz UE, m.in. obszarów odbudowy stad ryb zgodnie ze wspólną polityką rybołówstwa (WPRyb) oraz obszarów, na których ogranicza się najbardziej niszczycielskie techniki połowowe i destrukcyjną działalność gospodarczą.

43. Zgadza się z dążeniem do tego, by 10 % mórz UE zostało objętych wysokim poziomem ochrony, w tym obszary tzw. strefy zakazu połowów, na których wszelkie połowy i wszelka działalność gospodarcza są zakazane. Podkreśla, że sieć chronionych obszarów morskich musi być reprezentatywna dla różnorodności ekosystemów morskich UE. Zwraca uwagę, że każdy z chronionych obszarów morskich musi posiadać organ zarządzający i plan zarządzania obejmujący jasne cele, środki w zakresie ochrony i odpowiednie monitorowanie.

44. Jest zaniepokojony słabą ochroną obecnych chronionych obszarów morskich UE oraz ich niewystarczającym monitorowaniem i niedostateczną kontrolą. Odnotowuje, że według Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) ⁽⁶⁾ mniej niż 1 % takich obszarów w UE można uznać za rezerwy morskie objęte pełną ochroną. Zauważa, że wiele rodzajów działalności człowieka na tych obszarach, takich jak wydobywanie ropy naftowej na pełnym morzu, wydobywanie minerałów, pogłębianie, ruch morski, rybołówstwo i akwakultura itp., często nie jest uregulowanych. Postuluje ograniczenie najbardziej destrukcyjnej działalności na tych obszarach na spójnym poziomie sieci.

45. Zwraca uwagę, że wedle sprawozdania Trybunału Obrachunkowego ⁽⁷⁾ wiele przepisów prawodawstwa UE w zakresie ochrony środowiska, takich jak dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej i dyrektywy dotyczące ochrony przyrody, nie zostało wystarczająco wdrożonych oraz że ze względu na stan środowiska morskiego potrzebne są bardziej rygorystyczne środki ochronne. Apeluje, by Komisja i państwa członkowskie dołożyły starań w celu wdrożenia środków umożliwiających skuteczniejszą ochronę środowiska morskiego.

46. Podkreśla, że od 2013 r. i od reformy WPRyb mamy głęboką świadomość tego, w jaki sposób zmiana klimatu i zakwaszenie oceanów wpływają na oceany i jak szybko zachodzą te zmiany. Sądzi, że nie możemy się już skupiać wyłącznie na maksymalizacji połowów jako kluczowym celu zarządzania rybołówstwem w UE. Jest stanowczo przekonany, że celem musi być odbudowa populacji ryb do poziomu przewyższającego poziom umożliwiający im wypełnianie ich kluczowej roli w ekosystemach morskich w celu zapewnienia ochrony przed narastającym wpływem czynników stresogennych, takich jak zmiana klimatu i spadek różnorodności biologicznej, tak aby ekosystemy te mogły nadal świadczyć kluczowe usługi, do których należą produkcja tlenu, regulacja klimatu, składowanie dwutlenku węgla i dostarczanie żywności.

47. Stanowczo uważa, że należy położyć kres wszelkiego rodzaju szkodliwym dotacjom dla rybołówstwa, które przyczyniają się do nadmiernej zdolności połowowej, przełowienia, zmiany klimatu i zakwaszenia oceanów. Wzywa do zwiększonego wsparcia badań naukowych i innowacji, aby przyczynić się do zmniejszenia śladu środowiskowego europejskiej floty żeglujkowej, w szczególności poprzez rozwój alternatywnych paliw, które mogłyby być wykorzystywane w istniejących statkach, jak również poprzez usunięcie wyłączenia dotyczącego paliwa wykorzystywanego do połowów ryb w dyrektywie w sprawie opodatkowania energii.

48. Zwraca uwagę na powolną odbudowę wrażliwych ekosystemów głębinowych i w związku z tym na potrzebę skutecznego wdrożenia rozporządzenia UE w sprawie połowów głębinowych. Przypomina o wymogu zaprzestania połowów z użyciem narzędzi mających kontakt z dnem na głębokości poniżej 400 m na obszarach, na których stwierdzono występowanie lub prawdopodobieństwo występowania wrażliwych ekosystemów morskich. Wzywa do wyznaczenia obszaru połowów dennych na głębokości od 400 do 800 m oraz do zamknięcia obszarów, na których stwierdzono występowanie lub prawdopodobieństwo występowania wrażliwych ekosystemów morskich.

⁽⁶⁾ Zob. pkt 3.2 sprawozdania Europejskiej Agencji Środowiska 17/2019: Marine messages II [komunikaty z akwenów morskich II].

⁽⁷⁾ Sprawozdanie specjalne Trybunału Obrachunkowego 26/2020: „Środowisko morskie – ochrona przewidziana przez UE jest szeroko zakrojona, lecz powierzchowna”.

49. Wzywa Komisję do intensywniejszego wdrażania opartego na ekosystemie podejścia do zarządzania rybołówstwem, w tym poprzez coraz szersze stosowanie podejścia wielogatunkowego, tak aby zminimalizować negatywny wpływ działalności połowowej i innych czynników takich jak zmiana klimatu na ekosystemy morskie, populacje ryb i społeczeństwo oraz by zapewnić odporność oceanów na zmianę klimatu. Ponownie podkreśla, że w pełni udokumentowane połowy i dane wysokiej jakości mają kluczowe znaczenie dla poprawy zarządzania rybołówstwem. Wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia niezbędnych kroków w celu poprawy gromadzenia danych na temat połowów rekreacyjnych z uwzględnieniem ich wpływu na środowisko i wartości społeczno-gospodarczej.

50. Przyjmuje z zadowoleniem wniosek Komisji dotyczący Europejskiego prawa o klimacie. Podkreśla kluczową rolę oceanów w regulacji klimatu ziemi i pełnieniu życiodajnych funkcji. Zaznacza, że oceany znajdują się pod silną presją i ich stan się szybko pogarsza, w związku z czym wzywa Komisję do zaproponowania prawa o oceanach w takim samym duchu jak prawo o klimacie.

51. Zdecydowanie uważa, że realizacja propozycji przedstawionych w niniejszej opinii może uwolnić potencjał władz lokalnych i regionalnych w zakresie wdrażania dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej. UE musi wykazać się przywództwem w procesie przygotowywania globalnych ram różnorodności biologicznej na okres po 2020 roku i ich wdrażania, a także w zakresie celu zrównoważonego rozwoju ONZ nr 14, który dotyczy chronienia oceanów, mórz i zasobów morskich oraz wykorzystywania ich w sposób zrównoważony.

52. Wzywa Komisję do wzmożenia wysiłków na rzecz osiągnięcia równowagi między zdolnością połowową floty a zasobami rybnymi z wykorzystaniem narzędzi WPRyb i rozporządzeń w sprawie EFMRA w sposób bardziej skoordynowany i aktywny.

53. Jest głęboko zaniepokojony coraz powszechniejszym stosowaniem płuczek (skruberów) na statkach w celu spełnienia obniżonych limitów emisji siarki. Zwraca uwagę na fakt, że woda odprowadzana ze skruberów zawiera wysoce toksyczne substancje o długotrwałym oddziaływaniu na środowisko morskie, powodujące bioakumulację, zakwaszenie i eutrofizację. Wzywa Komisję do zaproponowania zakazu zrzutów wody ze skruberów w UE, a także środków zachęcających do korzystania z paliw alternatywnych dla ciężkich paliw w żegludze.

54. Wzywa Komisję do ustanowienia funduszu oceanicznego, zgodnie z propozycją Parlamentu Europejskiego zawartą w sprawozdaniu w sprawie globalnego systemu gromadzenia danych na temat zużycia paliwa olejowego przez statki (zmiana rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/757⁽⁸⁾). Celem jest tu poprawa efektywności energetycznej statków i wspieranie inwestycji w innowacyjne technologie i infrastrukturę, aby zmniejszyć emisyjność sektora transportu morskiego oraz wprowadzić zrównoważone paliwa alternatywne, które są produkowane z odnawialnych źródeł energii, a także bezemisyjne technologie napędowe. Popiera wykorzystanie 20 % dochodów w ramach funduszu na wkład w ochronę i odbudowę ekosystemów morskich, na które wpływ ma globalne ocieplenie, takich jak chronione obszary morskie, a także lepsze zarządzanie nimi.

55. Wzywa Komisję, aby w ramach przeglądu dyrektywy w sprawie rekreacyjnych jednostek pływających i skuterów wodnych przyjęła ambitne limity emisji spalin i hałasu, w tym emisji zarówno na powierzchni, jak i pod powierzchnią wody. Apeluje do Komisji o objęcie zakresem dyrektywy silników o napędzie elektrycznym.

56. Jest głęboko zaniepokojony nieodwracalnym zanieczyszczeniem środowiska spowodowanym uwalnianiem mikrodrobin plastiku do środowiska. Zwraca uwagę na fakt, że koszty usuwania mikrodrobin plastiku z wody ponoszą władze lokalne, zakłady uzdatniania wody i przedsiębiorstwa wodociągowe. W związku z tym wzywa Komisję do przyjęcia rygorystycznych obowiązkowych środków regulacyjnych w celu ograniczenia niezamierzonego uwalniania wszystkich mikrodrobin plastiku u źródła oraz powszechnego wycofywania celowo dodawanych mikrodrobin plastiku, w tym nanoplastików oraz polimerów ulegających biodegradacji i polimerów rozpuszczalnych.

57. Podkreśla, że boiska sportowe są jednym z największych czynników przyczyniających się do uwalniania do środowiska celowo dodawanych mikrodrobin plastiku oraz że koszty środków mających na celu złagodzenie tego uwalniania ponoszą głównie społeczności lokalne i gminy. Zaznacza, że istnieje kilka naturalnych alternatyw dla granulatu gumowego i w związku z tym wzywa Komisję do wprowadzenia zakazu stosowania wszelkich nowych wypełnień granulatem na boiskach sportowych, z zachowaniem sześcioletniego okresu przejściowego.

(⁸) <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2015/757/oj?locale=pl>

58. Uznaje systemy zwrotu kaucji za skuteczne narzędzia służące realizacji obowiązkowego celu, jakim jest osiągnięcie do 2029 r. wskaźnika zbiórki plastikowych pojemników na napoje na poziomie 90 %, zgodnie z unijną dyrektywą w sprawie produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych. Zachęca państwa członkowskie, które jeszcze nie posiadają systemu zwrotu kaucji za plastikowe pojemniki na napoje, do ustanowienia takiego systemu i sugeruje, by korzystały one z pozytywnych doświadczeń sąsiadujących państw członkowskich. Wzywa Komisję, aby ukierunkowała państwa członkowskie na stosowanie kompatybilnych krajowych systemów zwrotu kaucji jako kroku w kierunku jednolitego rynku opakowań.

Bruksela, dnia 7 maja 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*
